

Rõuge Valla Raamatukogu arengukava 2026-2030

Rõuge
2025

Sissejuhatus

Rõuge Vallavolikogu otsusega (24.01.2023 nr 1-3/2) optimeeriti alates 1. maist 2023 Rõuge valla raamatukogude võrk, sh viidi raamatukogud ühise juhtimise alla, et tõsta teeninduse kvaliteeti, muuta hoonete haldamine kuluefektiivsemaks ning jaotada olemasolevaid ressursse paindlikumalt.

Rõuge Valla Raamatukogu on Rõuge valla keskraamatukogu, mis asub Rõuges Metsa 1. Rõuge Valla Raamatukogu harukogud on Haanjas, Luutsnikul, Missos, Mõnistes, Nursis, Ruusmäel, Varstus ja Viitinas.

Raamatukogu tegevuse eesmärk ja ülesanded on määratud raamatukogu põhimääruses (kehtestatud Rõuge Vallavolikogu määrusega 24.01.2023 nr 1-2/2). Raamatukogu põhiülesanne on lugejale vajalike teavikute kogumine, hoidmine, kättesaadavaks tegemine ja avaliku interneti kasutamise võimaldamine.

Raamatukogu on innovaatiline õpi-, töö- ja kultuurikeskkond. Soovime säilitada ja tõsta raamatukogu head mainet, olla usaldusväärne ja konkurentsivõimeline hästi toimiv rahvaraamatukogu.

Arengukava koostamisel püütakse arvestada kohalike elanike soove ja vajadusi ning need kooskõlla viia tegelike võimalustega. Eesmärgiks on raamatukogu areng ning teenuste kättesaadavaks tegemine kõigile soovijaile.

Rõuge Valla Raamatukogu visioon

Rõuge Valla Raamatukogu visioon on pakkuda elanikkonnale vaba ja piiramatut juurdepääsu kultuurile, informatsioonile, teadmistele, kirjandusele ja elukestva õppe võimalustele.

Rõuge Valla Raamatukogu missioon

Rõuge Valla Raamatukogu on kodulähedane inimeste ja ideede kohtumispaik ning usaldusväärne teejuht kiiresti muutuvast infoühiskonnas, mis pakub kogukonna elustiilile ja ootustele vastavaid teenuseid, kultuuriprogrammi ja kvaliteetset avalikku ruumi igas vanuses ning erinevate huvidega inimestele.

Väärtused

Lähtume oma igapäevases töös ja teenuste arendamisel järgmistest väärtustest:

- **Usaldusväärsus** - Oleme professionaalsed, erapooletud ja vastutustundlikud.
- **Kasutajakesksus** - Pakume paindlikke, mitmekülgseid ja kättesaadavaid lahendusi.
- **Kogukonnakesksus** - Raamatukogu on inimestele lähedal ja oma tegevuste ja teenustega saame parandada kogukondade elukvaliteeti.

- **Uuendusmeelsus** - Hindame õppimist ja arengut ning uudseid lahendusi.
- **Sõbralikkus** - Hoolime endast ja teistest, oleme avatud ja koostöövalmid.

TNVO analüüs

Tugevused

- Valla eri piirkondi kattev ja kogukondi kaasav haruraamatukogude võrgustik.
- Korraliku tasemega kogud erinevatele sihtrühmadele.
- Hästi toimiv raamatukogude vahelise laenutuse süsteem (edaspidi RVL), mille kaudu saab lugejale kättesaadavaks teha oma kogus puuduvad teavikud.
- Kontaktivaba teeninduse võimalus (iseteenindav raamatukogu, tagastuskastid, raamatukapp).
- Koduteeninduse pakkumine.
- Töö infotehnoloogiliselt kaasajastatud – elektrooniline kataloog ja laenutus, haruraamatukogudes avalikud internetipunktid, koopiade tegemise ja skaneerimisvõimalused.
- Haritud, kogenud, pikaajalise staažiga töötajad.
- Palju heasoovlikke ja rahulolevaid lugejaid.
- Koostöö teiste valla asutustega.

Nõrkused

- Töötajate ülekoormus, väheste jõududega pakutakse suurt hulka erinevaid tegevusi.
- Kitsad ruumid, ligipääs erivajadustega inimestele ei ole igal pool tagatud.
- Ruumipuudus ei võimalda pakkuda paindlikke ja kasutajate ootustele vastavaid teenuseid, korraldada näituseid ja üritusi.
- Vananev personal ja vähene järelkasv.
- Ebapiisav rahastus tegevuste läbiviimiseks, kogude komplekteerimiseks ja motiveeriva töötasu maksmiseks.

Võimalused

- Kogukonna kaasamine, koostöövalmidus teiste kultuuriasutuste ja seltsidega.
- Tihedam koostöö haridusasutustega (koolid, lasteaiad, noortekeskused), sh raamatukogu tegevusvaldkondade lõimimine õppekavadesse.
- Osalemine erinevates projektides, lisaraha toel innovaatiliste ideede elluviimine ja uute teenuste algatamine.
- Vabatahtlike kaasamine raamatukogu tegevustesse.
- Aktiivne turundus- ja kommunikatsioon erinevates kanalites.

- IT areng toob raamatukokku uued teenuseliigid.

Ohud

- Elanikkonna vähenemine.
- Lugesihuvi vähenemine ja väärtkultuuri marginaliseerumine ühiskonnas.
- Raamatukogud on vähe lõimitud haridusvaldkonnaga, koolid ja lasteaiad ei kasuta piisavalt raamatukogu võimalusi õppetöö mitmekesistamiseks.
- Vaba aja vähenemine ja vaba aja veetmise võimaluste paljusus.
- Jätkuvad kriisid ja ebastabiilsus ning majandusraskused.
- Teavikute ja perioodiliste väljaannete hinnatõus.

Arengueesmärgid

1. Lugejaid inspireeriv ja lugejatele orienteeritud raamatukogu

Raamatukogu on kõigile avatud ja inspireeriv koht, kus iga külastaja leiab midagi väärtuslikku. Raamatukogud on parimad kirjanduse tundjad ja vahendajad, aidates kujundada lugemisharjumust juba varasest east. Lugejate käsutuses on rikkalik ja ajakohane kogu, mis toetab nii õppimist, vaba aega kui enesearengut.

2. Inimesi arendav ja kogukondi võimestav raamatukogu

Haruraamatukogud on oma piirkonna mitmekülgsed kogukonnakeskused, mis toetavad lugemiskultuuri, innustavad kirjandushuvi ning loovad austuse kirjanike ja lugude vastu, toetavad elukestvat õpet, kultuurilisi vajadusi ja kogukonna vaimset arengut. Raamatukogu ruumid on kaasaegsed, mugavad ja tehniliste võimalustega varustatud keskkonnad, mis sobivad õppimiseks, aruteludeks ja kohtumisteks. Raamatukogu on hinnatud kogukonna- ja kultuuriürituste toimumispaik ning oluline kohalik mäluasutus. Teenuste mitmekesisdamise kaudu aitab raamatukogu tuua vallavalitsuse teenused inimestele lähemale ja toetada kogukonna paremat toimetulekut.

3. Ligipääsetav ja kasutajakeskne raamatukogu

Raamatukogu tegevus lähtub lugejate soovidest ja vajadustest – meie teenused on mugavad, kasutajasõbralikud ja kõigile ligipääsetavad kogu vallas. Raamatukogu kogu on kujundatud vastavalt piirkonna inimeste huvidele ja nõudlusele, ning uusi tehnoloogiaid kasutatakse nutikalt selleks, et teenuseid veelgi paremini pakkuda. Suurendame kogukonna teadlikkust raamatukogu võimalustest nii vahetu suhtluse, sündmuste ja tegevuste kaudu kui ka sotsiaalmeedia ja kodulehe abil.

4. Motiveeriva töökeskkonnaga õppiv ja arenev raamatukogu

Raamatukogu on professionaalne, ühteoidev ja uuendusmeelne meeskond, mis väärtustab inimesi ja toetab nende arengut. Oleme avatud koostööle nii kogukonna, partnerasutuste kui ka erialaekspertidega. Raamatukogu on atraktiivne töökoht, sest siin hinnatakse töötajate panust, pakutakse täiendõpet ning hoitakse end kursis raamatukogunduse uute suundadega. Töötajate pidev õppimine ja enesetäiendamine aitab tagada kvaliteetse ja kaasaegse teenuse kogukonnale.

Tegevused

1. Lugejaid inspireeriv ja lugejatele orienteeritud raamatukogu

- Kasutaja vajadustele ja ootustele vastavate kogude komplekteerimine ja kogude korrapärane hindamine, vajadusel järelkomplekteerimine.
- Kogude korrastamine (vananenud ja lagunenud kirjanduse mahakandmine, uute raamatute triipkoodidega varustamine, kiletamine jne.).
- Läbirääkimised Rõuge Vallavalitsusega komplekteerimissumma suurendamiseks tulenevalt raamatute ja perioodika hindade tõusust.
- Laste- ja noortekirjanduse hankimisele erilise tähelepanu pööramine ning lastele ja noortele suunatud kirjandust propageerivate ürituste korraldamine, et kujundada lugemisharjumust juba varasest east.
- Eakate ja erivajadustega inimeste teenindamine koostöös valla sotsiaaltöötajatega.
- Raamatukogutundide, -ürituste läbiviimine koostöös koolide ja lasteaedadega.
- Lugemist ja kirjandust tutvustavate ürituste läbiviimine, kohtumised kirjanikega, luuletajatega, kultuuriinimestega.
- Uute ürituste väljatöötamine, erinevate võimaluste katsetamine.
- Raamatukogude ja nende teenuste tutvustamine ja turundamine, sh sotsiaalmeediakanalite oskuslik rakendamine ning lugejaid kaasavate mängude ja kampaaniate korraldamine.
- Lugemissoovituste jagamine eri kanalites, et inspireerida inimesi lugema väärtkirjandust.

2. Inimesi arendav ja kogukondi võimestav raamatukogu

- Inimeste igakülgne nõustamine ja toetamine infoühiskonnas toimetulekul, meedia-, digi- ja infokirjaoskuse õpetamine. Jätkata elektroonilist e-Inforessursside ja –teenuste aktiivset tutvustamist.
- Tagada raamatukogudes Rõuge Vallavolikogu ja –valitsuse määruste, otsuste ja korralduste kättesaadavus.
- Olla vahendajaks elaniku ja vallavalitsuse vahel (avaliku teenuse pakkumine vastavalt raamatukogu võimalustele).
- Edastada regulaarselt infot raamatukogudes toimuva kohta. Kasutada info edastamiseks valla ajalehte, valla kodulehte, raamatukogu FB lehte ja infostende.
- Elukestva õppe ja huvitegevuse toetamine eri vanuses ja huvidega inimestele.
- Raamatukogu kui kogukonnakeskuse kontseptsiooni arendamine, mitmekülgse kultuuri- ja haridusprogrammi pakkumine, sh näituste, kohtumiste, kogukonna-päevade jm ürituste korraldamise toetamine.

- Huvi- jm tegevusi toetavate ruumide kujundamine ja huvitegevuseks vajaliku soetamine.
- Kodanikuühendustele (seltsid, huvigrupid jne.) tegutsemiseks võimaluste pakkumine. Demokraatliku üksteist austava avaliku aruteluruumina kogukondi võimestavate arutelude korraldamise toetamine. Haruraamatukogude kaasabil toetada külaliikumise ja seltsitegevuse arendamist.
- Koostöötegevused erinevate asutustega raamatukogudes toimuvate sündmuste korraldamiseks (nt näitused, installatsioonid jmt, mis toetab raamatukogu ülesannete täitmist).
- Kogukonna mäluasutuse tekke toetamine. Materjalide kogumine, korrastamine ja säilitamine.

3. Ligipääsetav ja kasutajakeskne raamatukogu

- Regulaarne kasutajate tagasiside küsimine, selle põhjal ootuste ja vajaduste kaardistamine ning kasutajate rahulolu hindamine, laekunud ettepanekute alusel uuenduste elluviimine.
- Raamatukoguruumi ja teenuste arendamisel erivajadustega inimeste vajadustega arvestamine.
- Avatud raamatukogu võimaluse laiendamine. Iseteenindusvõimaluse rakendamine kõigis harukogudes.
- Raamatukogu tehnikapargi järjepidev ajakohastamine, tagades raamatukogu varustatuse kaasaegsete seadmete ja programmidega ning pakkudes kasutajatele kiiret ja turvalist Wi-Fi-ühendust.
- Hoonete/ruumide füüsilise keskkonna kaasajastamine, et suurendada kasutajamugavust (kaasaegne keskkond, ergonoomiline ja multifunktsionaalne mööbel jm).
- Raamatukogudele ligipääsetavuse parandamine (ligipääsuteed, avanevad uksed, treppidele käsipuud, kaldteed, korralik valgustus jm).
- Tõstame kogukonna teadlikust raamatukogu tegevustest ja võimalustest läbi sotsiaalmeedia ja luues raamatukogu kodulehe.

4. Motiveeriva töökeskkonnaga õppiv ja arenev raamatukogu

- Töötajatele koolituste, õppeviitide korraldamine, kolleegidega kogemuste vahetamise toetamine.
- Vaimselt ja füüsiliselt tervisliku töökeskkonna kujundamine, töötajate igakülgne toetamine tervise hoidmisel ja edendamisel.
- Kolleegilt kolleegile teadmiste ja kogemuste vahendamise süsteemi loomine, selle toetamine.
- Vabatahtlike aktiivne kaasamine raamatukogu tegevustes.

- Läbirääkimised Rõuge Vallavalitsusega, et tagada raamatukogu spetsialistidele motiveeriv töötasu.
- Teiste raamatukogude kolleegidega heade praktikate vahetamine ning ühisprojektide käivitamine.